

Bildningsförvaltningen

Kultur- och fritidsnämnden

Analys av förutsättningar inom kultur- och fritidsnämndens verksamheter för besparingar och effektiviseringar på kort och lång sikt

Sammanfattning

Budget 2024 och plan 2025–2026 innebär krav på besparingar inom kultur- och fritidsnämndens verksamheter. Bildningsförvaltningen ser inte att dessa besparingar på kort sikt kan innebära några effektiviseringar. Detta eftersom möjliga åtgärder i huvudsak innebär att minska de kostnader som inte är låsta till avtal eller på andra sätt innebär avyttringar över tid. Förvaltningen beräknar att dessa kostnader utgör cirka 20 miljoner kronor av nämndens totala kostnader om cirka 130 miljoner kronor. Budgetförutsättningarna för 2024 innebär att dessa kostnader måste minskas med 2,1 miljoner kronor eller 10 procent. Sådana besparingar kan innebära att minska bibliotekets mediebudget, ungt fokus utvecklingsmedel eller det kontanta stödet till föreningar och fristående musikskolor.

För att erhålla en budget i balans på lång sikt behövs genomgripande förändringar genomföras. Sådana förändringar kan innebära ökad effektivitet i de fall de nya verksamheterna bättre kommer att spegla samtidens förväntningar och behov. Det kan innebära att minska lokalytor och samordna personal och verksamhetsmedel till platser och tider där fler invånare kan ta del av utbudet. Det kan även innebära rena besparingar såsom att stänga en idrottsplats eller ett bibliotek.

Allmänt

För att uppnå en gemensam utgångspunkt och förståelse för analysen definierar och problematiserar bildningsförvaltningen här nedan kring några av de begrepp som kommer att användas.

Effektivitet och besparing

Effektivitet är inte lika med besparing. Effektiviteten ökar om resurserna minskar förutsatt att kvalitet och volymer är oförändrade. Effektiviteten kan även öka om kvalitet och volymer ökar givet oförändrade resurser. Begreppet effektivitet fordrar samtliga tre dimensioner: resurser, volym, kvalitet. Detta till skillnad från begreppet produktivitet som endast ser till volymer i förhållande till resurser.

Bildningsförvaltningen

Besparingar uppstår om resurserna minskar och detta gör att verksamheten levererar sämre kvalitet och/eller färre volymer.

Kvalitet

Kvalitet kan betyda många olika saker för olika intressenter. I analysen utgår vi ifrån ett tänkt brukarperspektiv. Även detta perspektiv är svårt då något som är positivt eller negativt på gruppnivå kan vara motsatsen på individnivå.

Vid jämförelser med andra kommuner blir kvalitetsdimensionen många gånger svår att ta hänsyn till utan framkommer mer som antaganden kring indirekta mätetal som antal besökare/deltagare med mera.

Det går generellt inte att finna tydliga samband mellan resurser och kvalitet.

Lång och kort sikt

Besparingar på kort sikt innebär att minska rörliga kostnader sådana som inte är bundna till avtal med uppsägningstider.

Jämförelser

Jämförelser görs ofta med syfte att få svar på om något är bra eller dåligt. Vid jämförelser får man alltid en avvikelse som beror på vad/vem man jämför sig med. Jämförelser med andra kommuner blir därmed inte ett objektiva svar utan visar endast utfall i relation till en annan kommun. För att jämförelser ska bli meningsfulla måste orsaken till att man jämför sig med en annan kommun vara tydlig. Är det för att kostnaderna är låga? Eller kvalitén hög?

Skillnader kan bero på många faktorer såsom olika strukturella förutsättningar (demografi, yta, utbildningsnivå med flera), olika politiska ambitionsnivåer, hur kommunen har organiserat sina verksamheter, inslag av privata utförare, interna prissättningsmodeller. Det blir därmed viktigt att fånga in grupper med kommuner som har lika yta, lika invånarantal och befolkningsutveckling. För denna analys har förvaltningen valt kommunerna i Stockholms län på en övergripande nivå.

Verksamheterna inom kultur och fritid är generellt svåra att jämföra mellan kommuner eftersom dessa är frivilliga för kommunerna och att det därmed föreligger brist på data. Ett undantag är folkbiblioteken som enligt bibliotekslagen är lagstadgad verksamhet och där Kungliga biblioteket tillsammans med Statistiska centralbyrån årligen inhämtar en mängd data.

Kolada har för flera kommunala verksamheter jämförande effektivitetstal. Kultur och fritid ingår inte i dessa sammanställningar eftersom underliggande data för att studera effektivitet inte finns. Däremot kan produktivitet i vissa fall studeras.

Bildningsförvaltningen

Omvärldsanalys

Kultur- och fritidsnämnden har i sin verksamhetsplan för 2023 konstaterat att det finns ett antal utvecklingsområden för nämndens verksamheter i förhållande till de trender som finns i samhället.

Möta ungdomar i de sammanhang de befinner sig

Många ungdomar vill vara spontana och inte binda upp sig till fasta aktiviteter, tider och platser. Verksamheterna inom kultur och fritid finns såväl nära som uppsökande och digitalt.

Skapa attraktiva mötestillfällen för unga i dialog med unga

Forskning pekar på att den unga generationen vill vara medskapande. Detta ställer krav på verksamheterna att inte servera aktiviteter utan att i största möjliga mån låta sig påverkas av ungdomars önskemål. Verksamheterna inom kultur och fritid arbetar aktivt såväl med dialog som med att utbudet av aktiviteter ska vara flexibelt till innehåll, tid och plats.

Främja barn och ungas idrottande genom att ta utgångspunkt i Riksidrottsförbundets riktlinjer

Idrott och fysisk aktivitet är bra för hälsa, välmående och förebygger en mängd sjukdomar. Att vara fysisk aktiv under uppväxten medför goda vanor under resten av livet.

Utveckla kulturskolan i dialog med unga för ökade inslag av social samverkan

Forskning pekar på att den unga generationen är gemenskapsorienterad. Detta ställer krav på verksamheten att arbeta för en tydlig social samverkan.

Möta äldre i de sammanhang de befinner sig

Äldre kan ha svårt att ta sig till de platser där kommunen erbjuder service. Verksamheterna inom kultur och fritid strävar efter att finnas nära, arbeta uppsökande samt öka digitaliseringen.

Främja aktiviteter och möten över generationsgränser

Att känna trygghet i lokalsamhället är viktigt för att vara aktiv. Ett aktivt liv verkar hälsofrämjande såväl psykiskt som fysiskt. Möten över generationsgränser kan skapa ökad tillit och förståelse och därmed trygghet.

Främja äldres idrottande genom att ta utgångspunkt i Riksidrottsförbundets riktlinjer

Allsidig rörelse förebygger sjukdomar, skador och ohälsa. Det är viktigt att skapa förutsättningar så att fler blir motiverade att vara fysiskt aktiva så länge som möjligt. Vi lever allt längre och behovet av att vara fysiskt aktiv hela livet växer. Som aktiv i en förening ges äldre möjligheten till mer fysisk aktivitet och en mer positivt social samvaro.

Bildningsförvaltningen

Säkerställa en inriktning för kultur och fritid som möter medborgarnas efterfrågan

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter är i huvudsak frivilliga för kommunen. Därmed är det viktigt att invånarnas behov och önskemål ges möjlighet att påverka kultur- och fritidsutbudet.

Digitalisering

Digitalisering kan vara ett sätt att öka effektiviteten genom att erbjuda bättre service och kunna tillhandahålla tjänster till lägre kostnad. Ibland blir digitaliseringen ett komplement till redan befintlig verksamhet/aktivitet och innebär då att service och utbud ökar men till ökad kostnad.

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter är mycket olika och tar på olika sätt hjälp av digitaliseringen för öka effektivitet.

Inom idrottsanläggningar underlättar DUC att på distans kunna övervaka styrning av bland annat ishallarnas kylkompressorer. Gentemot allmänheten förbättras service genom att GIS-plattformen kan nyttjas för att hitta olika typer av anläggningar och områden för friluftsliv. Information om temperaturen i vattnet på friluftsbaden kan erhållas i realtid.

Förvaltningen samverkar med IT-avdelningen för att kunna säkerställa allmänhetens tillgång till wifi på idrottsplatser och sporthallar.

Biblioteket nyttjar digitaliseringen för att kunna erbjuda öppethållande utöver ordinarie öppettider via tjänsten ”Meröppet”. Denna möjlighet finns nu i Djursholm och i Stocksund. Bibliotekets katalog av litteratur ingår i Libris-katalogen som är gemensam med de svenska biblioteken. Biblioteket tillhandahåller e-böcker och e-ljudböcker. Biblioteket har även tjänsten Cineasterna med streamade filmer. Den modell för e-utlån som används idag är dock mycket kostsam för biblioteket och låntagarna kan inte erbjudas servicen i önskad omfattning. Inom ramen för biblioteksplanen har biblioteket satt upp två mål; all personals digitala kompetens ska motsvara samtidens krav samt att biblioteket ska möjliggöra medborgarnas digitala delaktighet i samhället.

Inom kulturskolan kan man smidigt hitta, boka och betala sina kurser via den digitaliserade kurskatalogen. Via den digitala lärplattformen erbjuds tutorials och kurser.

Ungt fokus möter ungdomarna även digitalt, men framför allt möjliggör ungdomars intresse för det digitala skapandet.

Analys av verksamheterna

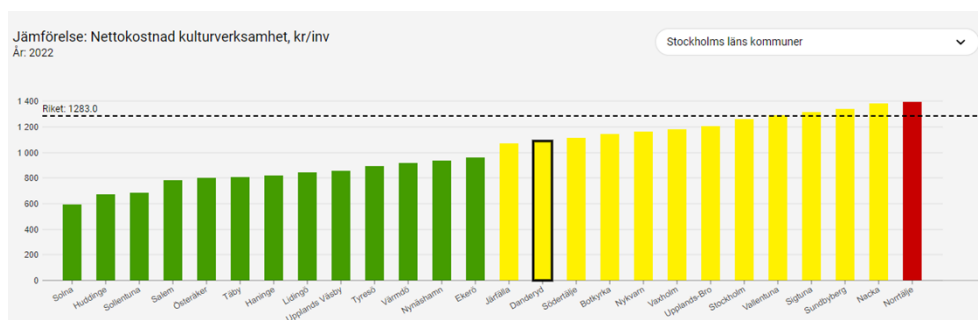
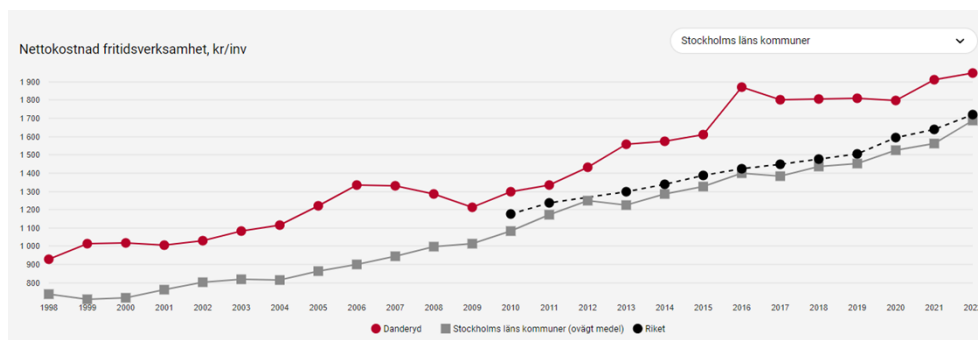
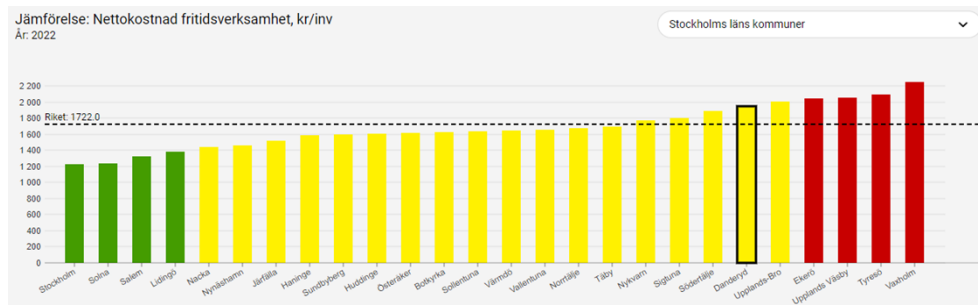
Nedan presenteras resonemang kring vad effektivitet och besparing kan vara inom respektive verksamhet samt en omvärldsbevakning i form av analys av jämförande data för resurser, volymer samt kvalitet där sådana finns.

Bildningsförvaltningen

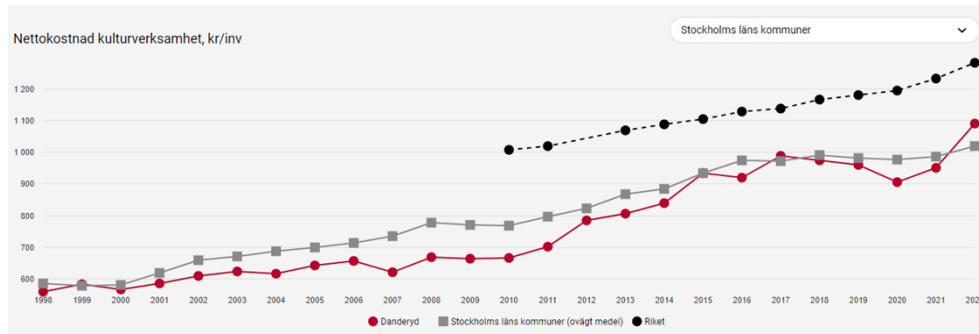
Kultur och fritid övergripande

Jämförande data resurser

Satsningarna i Danderyds kommun innebär att nettokostnad per invånare för fritidsverksamhet ligger över snitt för riket samt bland de kommuner i Stockholms län som satsar mest. När det gäller satsningar på kulturverksamhet ligger denna lägre jämfört riket samt i snitt med kommunerna i länet. Det nya biblioteket i Mörby centrum har medfört ökade hyreskostnader som får genomslag i statistiken.

Bildningsförvaltningen

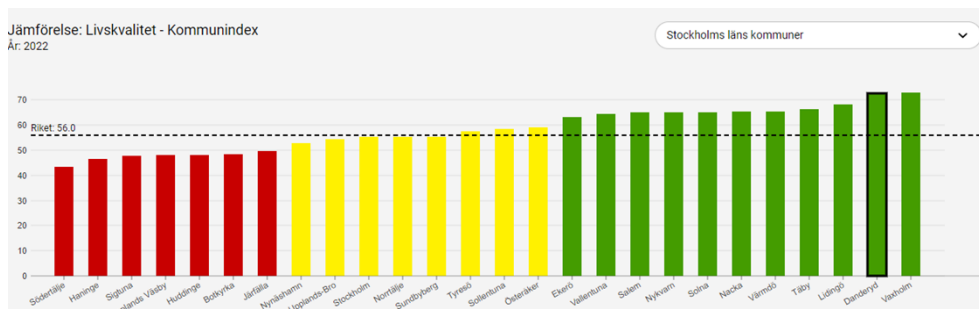
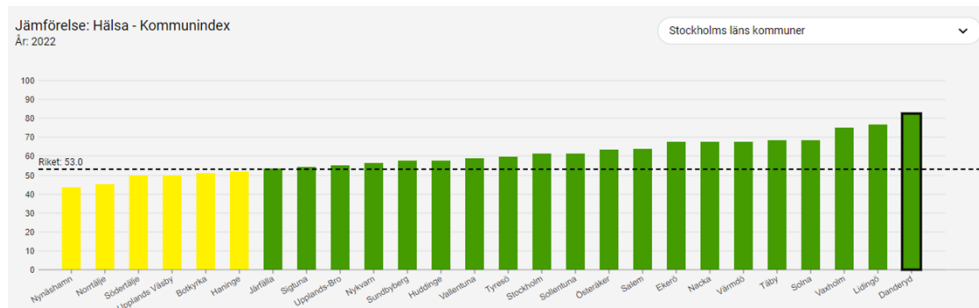

Jämförande data effekt

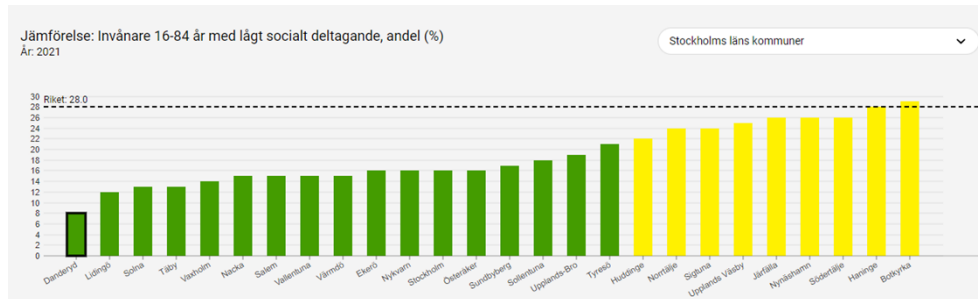
Kultur- och fritidsnämnden har två nämndmål som innebär att främja ungdomars hälsa och välmående samt att främja alternativ till ensamhet och isolering. Jämförande statistik visar att hälsa och livskvalitet ligger väl över snitt för riket samt bland de kommuner med högst resultat i Stockholms län.

Det är få invånare i Danderyd som upplever ett lågt socialt deltagande och därmed ligger resultatet för kommunens invånare bäst i Stockholms län.

Även om inga klara och entydiga samband kan bevisas så innebär Danderyds kommuns satsningar ett klart främjande av hälsa, välmående samt alternativ till ensamhet och isolering.

Bildningsförvaltningen

Anläggningar och föreningsstöd

Effektivitet

Tänkbar effektivisering är att minska säsongen för uteisarna och nyttja tiderna i ishallarna bättre. Uppstarten för uteisar skulle kunna skjutas fram till 1 december och avslutas direkt efter sportlovet. Sammantaget skulle säsongen minska med cirka tio veckor för de två uteisarna. Förbrukningen är starkt beroende av väderförhållanden. Åtgärden bedöms dock kunna minska förbrukningen av el och vatten motsvarande cirka 0,1 miljoner kronor i 2023 års prisnivå.

Besparingar

På kort sikt kan föreningsbidragen minska. En minskning om 10 procent innebär minskade kostnader om cirka 0,5 miljoner kronor. Det är även möjligt att höja samtliga plan- och hallhyror. En ökning om 10 procent kan innebära ökade intäkter om cirka 0,7 miljoner kronor förutsatt att detta inte påverkar efterfrågan. Åtgärderna innebär att kommunen lägger ut kravet på effektiviseringar och besparingar på föreningslivet.

Av anläggningarnas beräknade övriga kostnader för 2024 om 26,2 miljoner kronor utgör cirka 4,1 miljoner kronor av sådana kostnader som inte är fasta i avtal eller på annat sätt tvingande. En besparing på 10 procent av dessa skulle minska kostnaderna med cirka 0,4 miljoner kronor. Besparingarna skulle bland annat innebära sänkt kvalitet på naturgräsplaner samt minskade reparationer. Upphörande av beredskapstjänst för plogning av sjöisar kan även komma att övervägas.

På längre sikt kan större besparingar ske som även omfattar minskade personalkostnaderna. För detta behöver beslut fattas om att stänga en hel idrottsplats.

På lång sikt kan en besparing innebära att inte bygga ett nytt badhus i kommunen. Föreningsaktiviteter får därmed bedrivas i närliggande kommuner.

Personal

Nedan redovisas för åren 2020 till 2024 antal budgeterade årsarbetare inom Anläggningar och föreningsstöd. Ökningen från och med 2023 är en effekt

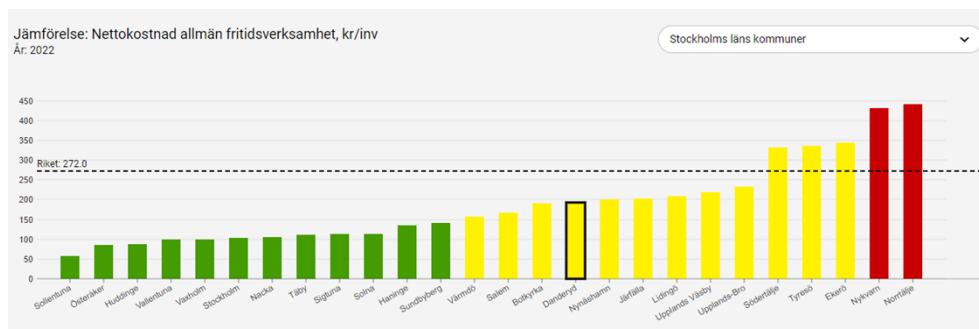
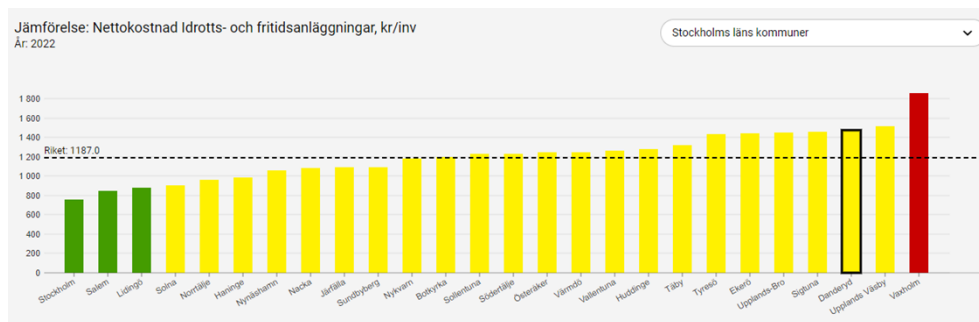
Bildningsförvaltningen

av den satsning om 2,0 miljoner kronor på nämnden arbete med idrotts- och fritidsanläggningar som kommunfullmäktige beslutade om inför 2023. För att kunna drifva tillkommande spontanidrottsytor samt konstgräsplaner har två idrottsplatsvannmästare rekryterats. För 2024 syns helårseffekten. Det är viktigt att betänka att driften av kommunens idrotts- och motionsanläggningar innebär skift- och helgarbete.

Genomsnittligt antal budgeterade årsarbetare					
	2020	2021	2022	2023	2024
Anläggningar	14,14	14,23	14,54	15,87	16,54
Enhetschef	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Föreningsstöd	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Summa	16,14	16,23	16,54	17,87	18,54

Jämförande data resurser

Den satsning som Danderyds kommun gör på idrottsanläggningar innebär en nettokostnad per invånare som ligger över snitt för riket samt högt bland kommunerna i Stockholms län. Denna kostnad kommer att fortsätta öka 2023 då kostnader för ökade kapitalkostnader för inköp av föreningarnas konstgräsplaner tillkommer samt 2024 då kultur- och fritidsnämnden kan komma att överta skolornas idrottshallar. När det gäller allmän fritidsverksamhet dit kostnad för kontanta föreningsbidrag räknas ligger Danderyd lägre. Stora skillnader kan bero på hur kostnader redovisas. Föreningsbidrag kan variera stort mellan olika kommuner. En del kommuner lämnar låga eller inga bidrag, men tar inte ut hyror för hallar och planer medan andra, som Danderyd, ger bidrag och tar ut en subventionerad hyra.

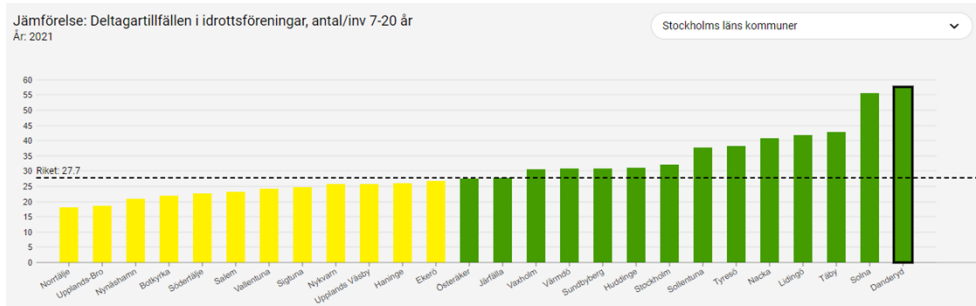

Bildningsförvaltningen

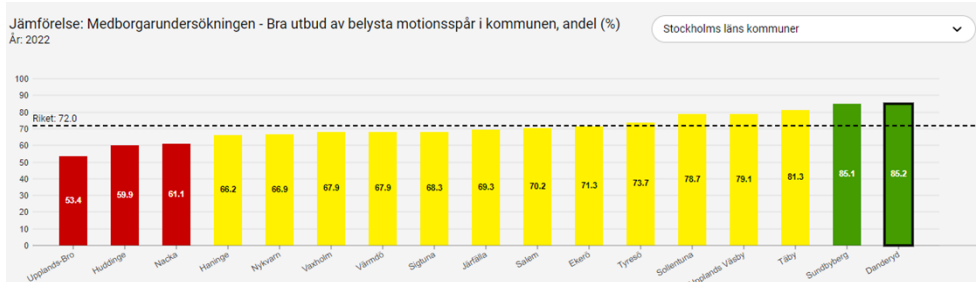
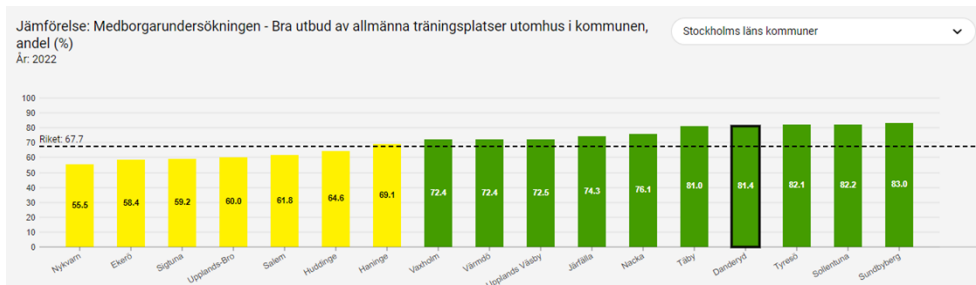
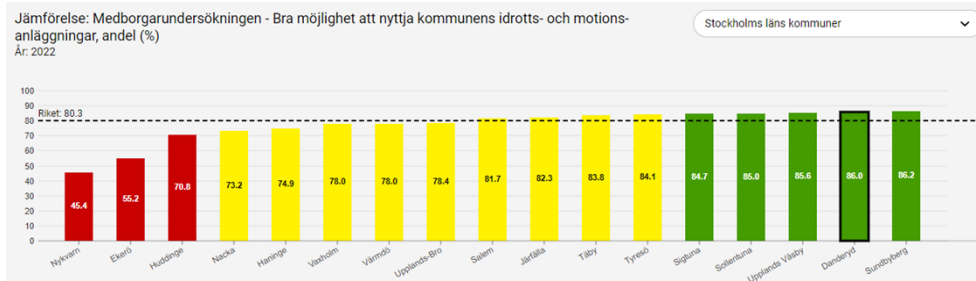
Jämförande data volymer

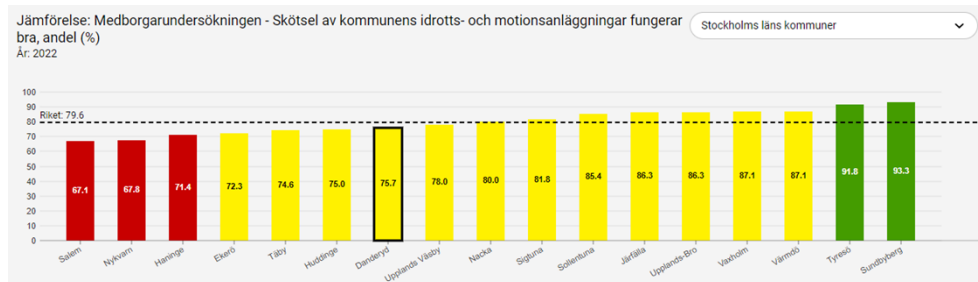
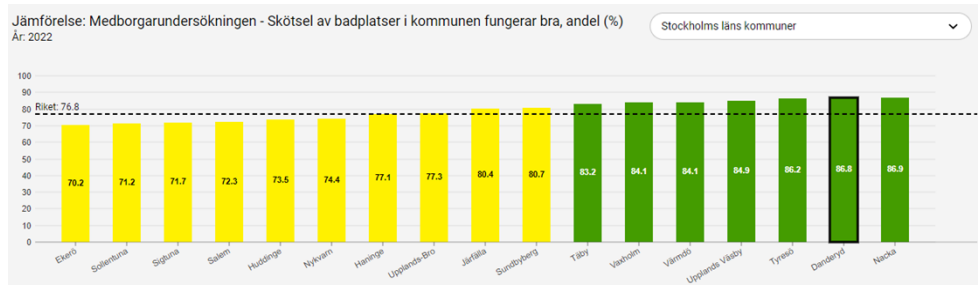
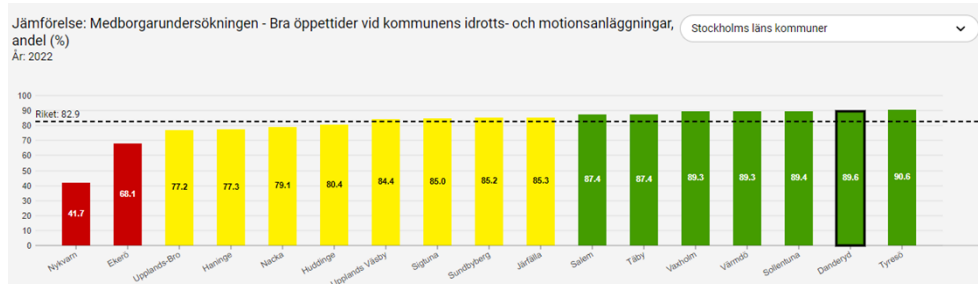
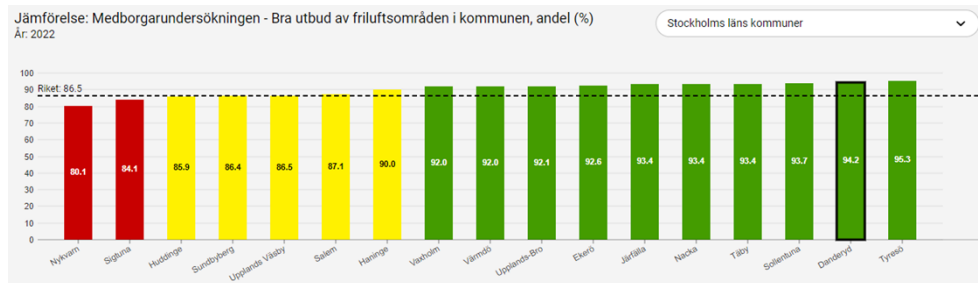
Att antalet deltagartillfällen för barn och unga ligger högst i riket vilket visar att föreningslivet är mycket välfungerande och att Danderyds kommun genom sina idrottsanläggningar, föreningsbidrag och subventionerade hallhyror bidrar med goda förutsättningar.

Jämförande data kvalitet

Invånarna ger generellt anläggningarna mycket goda omdömen. Avviker gör dock omdömet om hur anläggningarna sköts där invånarna är mindre nöjda. Detta kan vara en kombination av högt ställda förväntningar och/eller bristande resurser för den löpande skötseln och det felavhjälpande arbetet.

Bildningsförvaltningen

Ungt fokus

Ungt fokus huvuduppdrag är att erbjuda en meningsfull fritid till kommunens alla ungdomar på den fria tiden. I uppdraget ligger även att utifrån ett förebyggande perspektiv erbjuda hälsofrämjande tillfällen, metodik och information till föräldrar, beslutsfattare och ungdomar.

Effektivitet

För tre år sedan genomfördes en förändring där man lade ner en mötesplats i Djursholm och ändrade målgrupper och öppettider i Enebyberg. En del av budgeten omfördelades därmed till ungdomskoordinatorerna och det uppsökande arbetet. Demo fick ett bredare kommunalt uppdrag i att göra

Bildningsförvaltningen

verksamhet och nå ungdomar ifrån alla kommundelar. Verksamhetsbudgeten för demo blev dock oförändrad. Idag med förändrad inriktning på utbud och med hjälp av det uppsökande arbetet ifrån ungdomskoordinatorerna ser vi att Mörbyskolans elever mer frekvent besöker Demo på helgen. Dock bedömer vi att ungdomarna i Djursholm och Enebyberg inte har samma tillgänglighet till en meningsfull fritid utifrån befintlig budget.

Möjlighet till effektivisering kan vara att se över öppethållandet och tydligare anpassa detta till efterfrågan. Resurser kan således allokeras så att de ger störst effekt för så många som möjligt. Detta skulle kunna innebära att hålla stängt en vardag eller vardagskväll i veckan.

Besparingar

På kort sikt kan de medel som är fria och inte omfattar avtal minskas. Dessa medel utgör cirka 0,7 miljoner kronor. En minskning med 10 procent motsvarar nästan 0,1 miljoner kronor och skulle kunna innebära minskade utvecklingspengar på ungdomschefens konto. Besparingarna kan utifrån ett långsiktigt perspektiv riskerar vi en större utarmning av meningsfull fritid i de kommundelar som inte har någon mötesplats. Utvecklingspengarna avser även fortbildning som sker i samverkan med 16 andra kommuner i nätverk Kunskapscentrum för fritidsledarskap. Om dessa medel minskas riskerar Danderyds kommun att förlora attraktionskraft som arbetsgivare, att få sämre omvärldsbevakning samt mindre utbildad personal och därigenom en sämre ekonomi på långsikt.

Verksamheten demo har 0,2 miljoner i fria verksamhetsmedel. Utifrån uppdraget att skapa attraktiva aktiviteter för alla ungdomar i kommunen skulle en sänkning av dessa medel riskera att leda till att verksamheten blir mindre relevant.

Personal

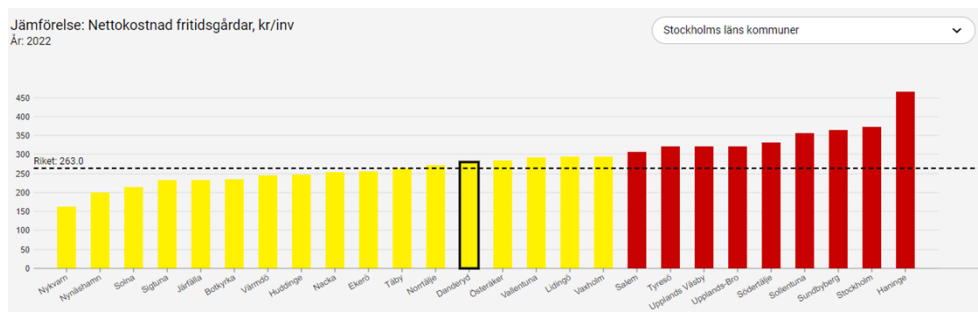
Nedan redovisas för åren 2020 till 2024 antal budgeterade årsarbetare inom Ungt fokus. De variationer mellan åren som förekommer beror dels på att antal deltagare inom den inskrivna verksamheten fritidsträffen varierar liksom deras behov. Till detta kommer kända vakanser. Den uppsökande verksamheten startade under 2020.

Genomsnittligt antal budgeterade årsarbetare					
	2020	2021	2022	2023	2024
Föreningsgård	8,05	8,05	7,99	8,11	8,11
Enhetschef	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Uppsökande	5,55	6,00	6,00	5,92	6,00
Fritidsträff	2,25	2,50	3,05	2,55	2,55
Summa	16,85	17,55	18,04	17,58	17,66

Bildningsförvaltningen

Jämförande data resurser

Den satsning som Danderyds kommun gör på fritidsgårdar innebär att nettokostnaden per invånare ligger nära snitt för riket samt för kommunerna i Stockholms län. I kostnaden ingår ej kostnader för den uppsökande verksamheten eller fritidsträffen. Dessa ingår som kostnader inom socialnämndens ansvar.

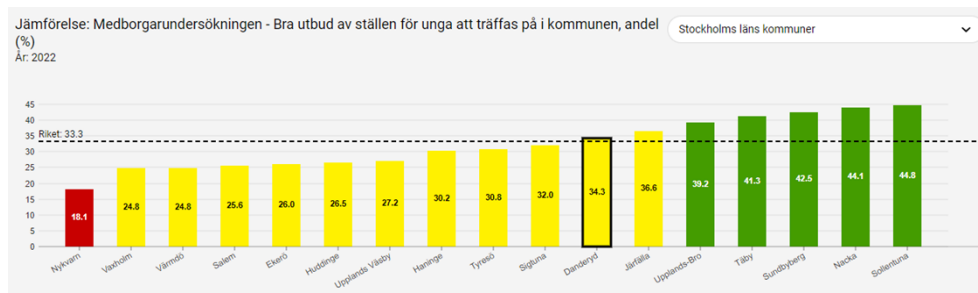

Jämförande data volymer

För verksamheten saknas jämförande volymdata.

Jämförande data kvalitet

Tillfrågade invånares bedömning av utbudet av ställen för unga att träffas på ligger nära snitt för riket och i paritet med snitt för kommunerna i Stockholms län.

Bibliotek

Effektivitet

Effektivitet inom biblioteksverksamheten kan vara att göra bättre verksamhet till samma kostnad. Det kan vara att fördjupa arbetet med biblioteksstatistiken och ta fram nyckeltal över antal besökare, utlån, öppettider för att se hur biblioteken nyttjas. Till exempel undersöka vilka tider som besökarna kommer till biblioteket för att se hur och när biblioteken ska bemannas.

Biblioteken är bra på att effektivisera och prioritera med de resurser som finns. Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument för långsiktig utveckling och för att ha relevanta bibliotek.

Bildningsförvaltningen

Besparingar

Besparing inom biblioteksverksamheten kan vara på rörliga kostnader som medieanslag och personal. Om besparingar ska göras kommer i första hand vuxenlitteratur, e-böcker samt e-ljudböcker att minskas. Medieanslaget för bibliotekets prioriterade grupper kommer inte att påverkas. Om medieanslaget minskas med 10 procent innebär detta minskade kostnader om cirka 0,14 miljoner kronor. En annan möjlighet är att inte nyttja vikarier som idag bemannar vid sjukdom samt lördagsöppet vid ett av biblioteken. Utifrån 2022 års utfall motsvarade detta kostnader om cirka 0,36 miljoner kronor.

Det har gjorts besparingar tidigare. 2019 minskades de bemannade öppettiderna och antal årsarbeten. 2019 var de bemannade öppettider 153 och antal årsarbeten 16,4. 2023 har biblioteken 138 bemannade öppettider och 13,25 årsverken. Biblioteken i Danderyd har generösa öppettider vilket är bra för Danderydsborna men den ordinarie personalen räcker inte till för att bemanna alla dagar och vikarier tas då in.

I svensk biblioteksförnings rapport ”Fler besök och utlån” konstateras att storleken på det totala bokbeståndet inte är särskilt viktigt för efterfrågan på bibliotekstjänster. Det avgörande är i stället att det tillförs nya böcker. Den stigande inflationen gör att mediebudgeten räcker till färre böcker.

Personal

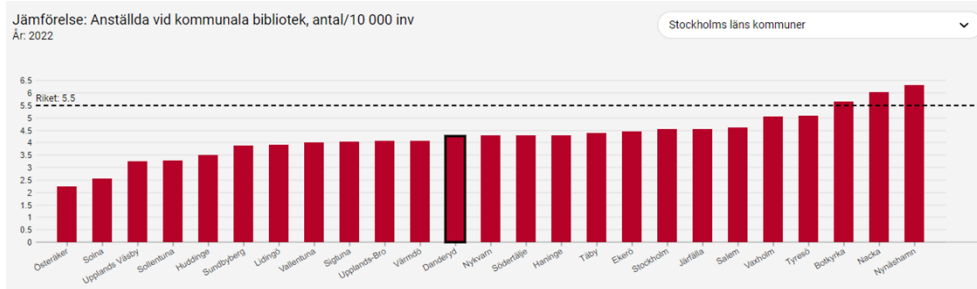
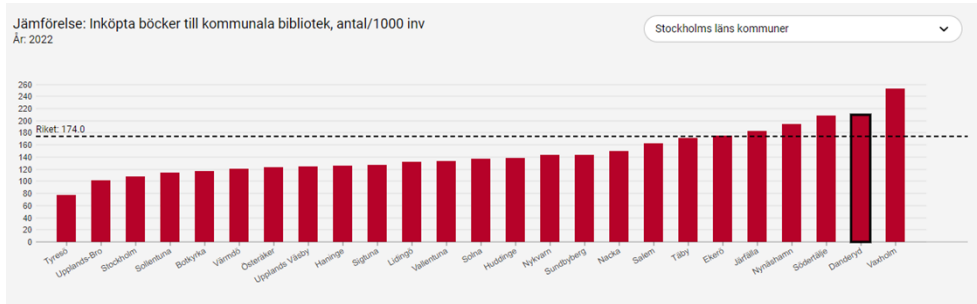
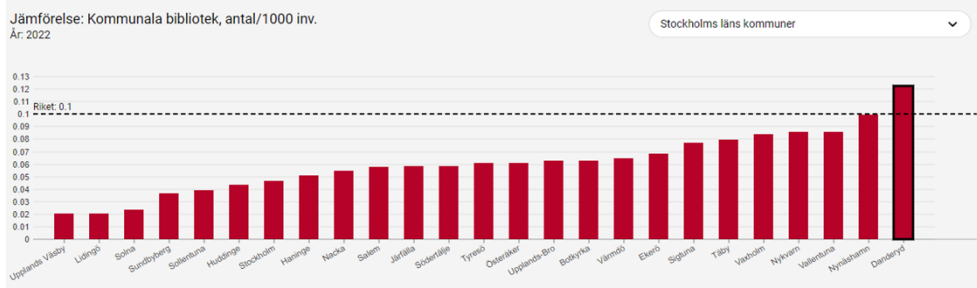
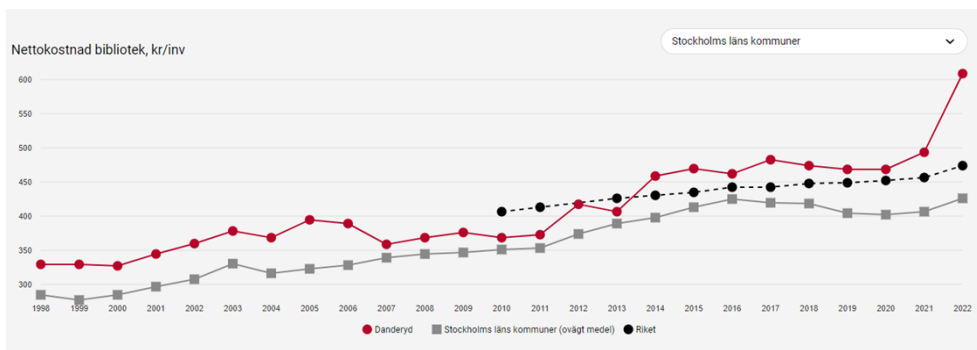
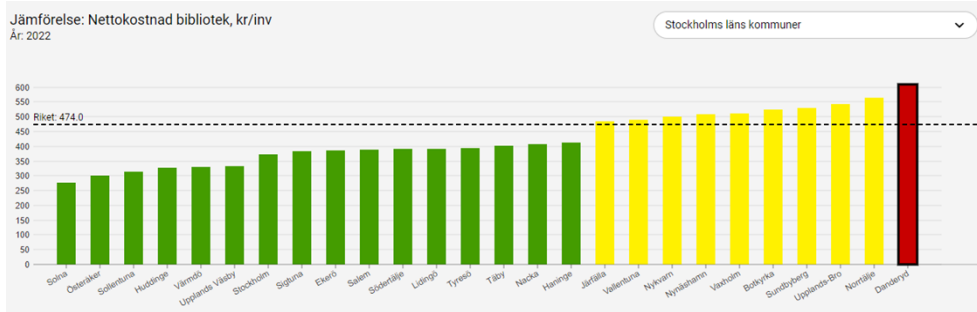
Nedan redovisas för åren 2020 till 2024 antal budgeterade årsarbetare inom biblioteket. Den minskning som förekommer beror huvudsakligen på minskad försäljning av tjänster till skolbiblioteken. Från och med augusti 2023 har denna upphört.

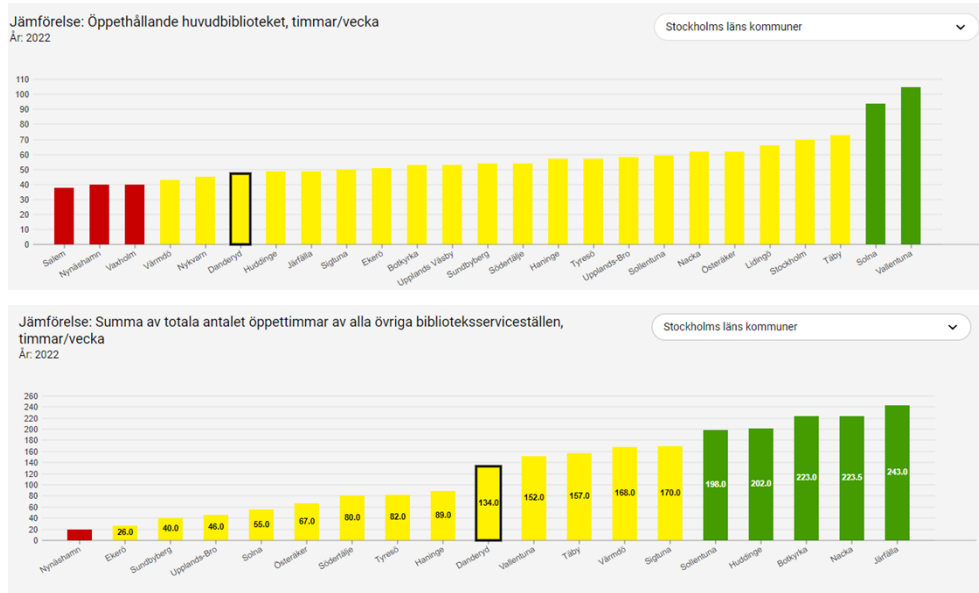
Genomsnittligt antal budgeterade årsarbetare					
	2020	2021	2022	2023	2024
Folkbibliotek	12,50	11,89	11,78	12,25	12,20
Enhetschef	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Skolbibliotek	2,90	2,61	2,30	0,73	0,00
Summa	16,40	15,50	15,08	13,98	13,20

Jämförande data resurser

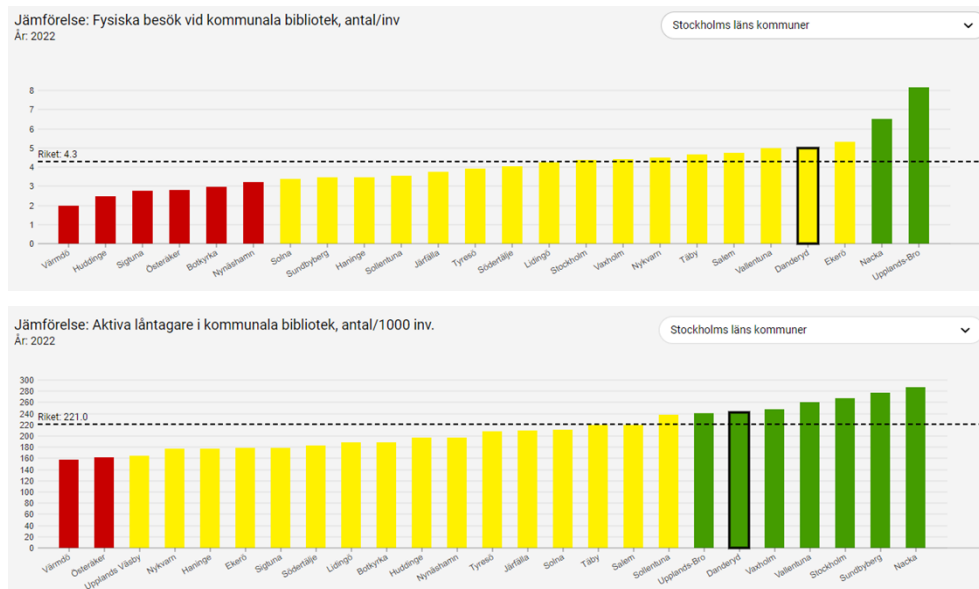
Den satsning som Danderyds kommun gör innebär en kostnad per invånare som ligger över snitt för riket samt högst bland kommunerna i Stockholms län. Den högre kostnaden kan bero på att Danderyd har hög tillgång till bibliotek, vilket är kostnadsdrivande. Det nya biblioteket som invigdes i Mörby centrum hösten 2021 innebär att hyran ökade betydande för 2022. Antalet anställda ligger dock lägre än såväl snitt för riket som i förhållande till många av kommunerna i Stockholms län. Få anställda och många bibliotek gör att antal öppettimmar per vecka ligger jämförelsevis lågt.

Bildningsförvaltningen

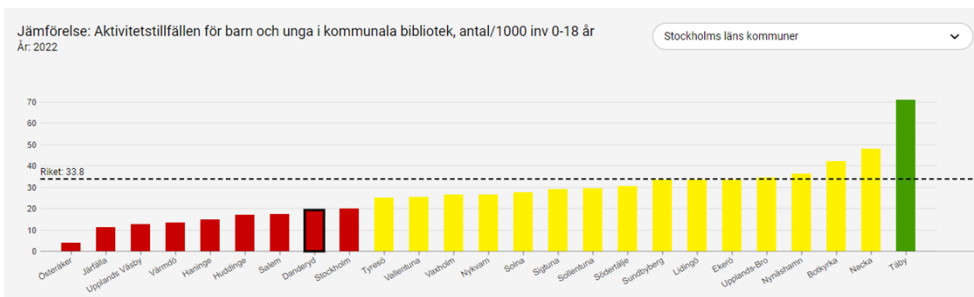
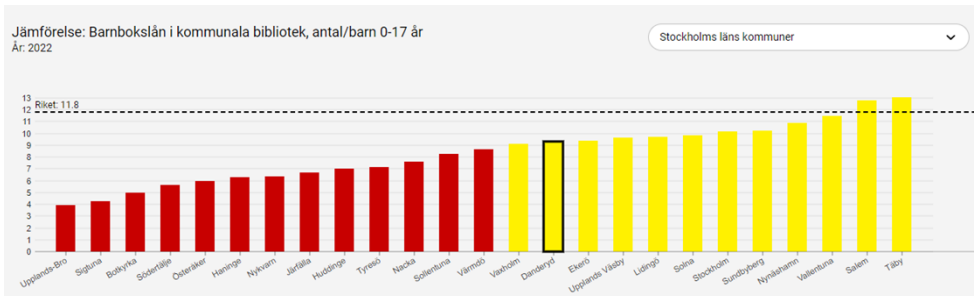

Bildningsförvaltningen

Jämförande data volymer

Låntagarna är förhållandevis aktiva och de fysiska besöken ligger över snitt för riket samt högre än i de flesta kommuner i Stockholms län. Såväl utlån av barnböcker som aktiviteter för barn och unga ligger under snitt för riket samt lägre än många kommuner i Stockholms län.

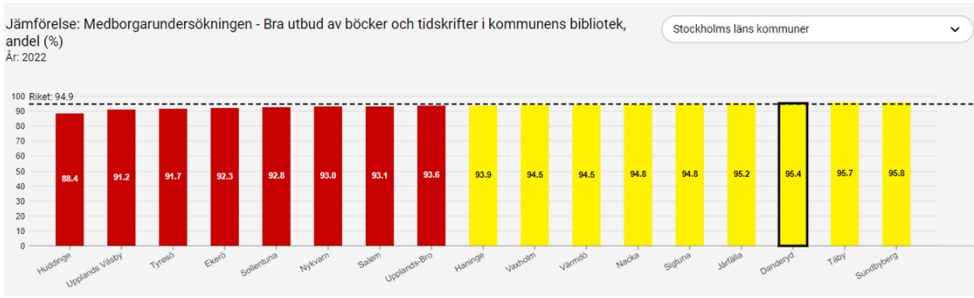
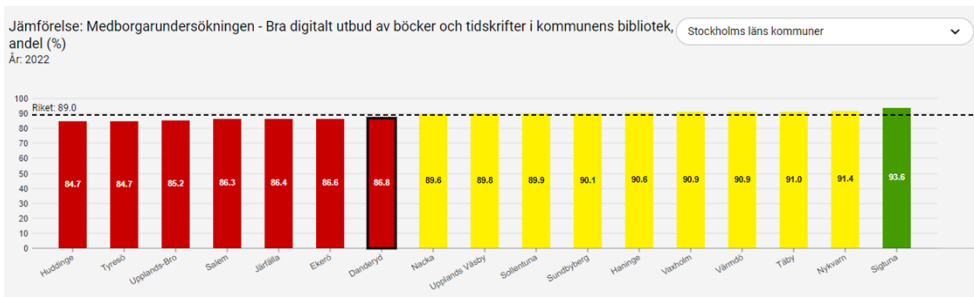

Bildningsförvaltningen

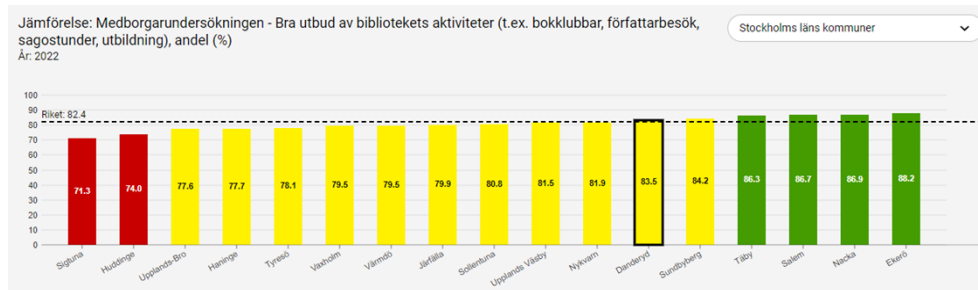
Jämförande data kvalitet

Folkbiblioteken är välkända och kommuninvånare ger generellt biblioteksverksamheten goda omdömen. Skillnaderna mellan kommunerna är små. Danderyds bibliotek får sämre omdömen när det gäller tillgång till digitalt utbud men bättre när det gäller utbud av böcker och tidskrifter. Även bedömningen av utbudet av aktiviteter ligger på snitt i riket samt bland de bättre av kommunerna i Stockholms län.

Bildningsförvaltningen

Kulturskola

Effektivitet

Ur ett brukarperspektiv innebär hög kvalitet att kulturskolan direkt kan erbjuda en kursplats i ett önskat ämne, i en lokal i närheten av skola alternativt boendet, på en tid och dag som passar och som ger individen möjlighet till en mångsidig utveckling i ämnet med hjälp av professionella pedagoger.

Danderyds kulturskola var en av de första kulturskolorna i Sverige att införa ett modernt och för verksamheten specifikt anpassat elev- och kurssystem. Systemet har bland annat inneburit möjligheter för kommuninvånarna att direkt se vilka kursplatser som är lediga samt boka och betala digitalt. Kulturskolan kan i dagsläget oftast erbjuda ett barn/ungdom en plats i verksamheten, det är dock inte alltid på exakt den tid, dag eller plats som deltagaren önskar i första hand – men dock en plats. Under 2024 ser vi fram emot en större uppdatering av elev- och kurssystemet som kommer innebära större möjligheter att matcha elever och kurs på ett än effektivare sätt.

Kulturskolans kostnader finansieras till nästan 30 procent av elevintäkter, vilket innebär att det inte finns något ekonomiskt utrymme för att utveckla eller prova ny verksamhet. Tack vare sökta och beviljade bidrag från Kulturrådet har nya kursformat, nya ämnen och aktiviteter för ökad delaktighet utvecklats och verksamheten effektiviserats. Detta är utvecklingsområden som kulturskolan måste arbeta aktivt med för att vara en kulturskola i samtid och för framtiden.

Besparingar

Personalkostnaderna för verksamheten utgör 85 procent av den totala kostnaden. Vilket i sin tur avser personal som är direkt avgörande för att bedriva verksamheten. I samband med budgetåtgärderna 2019 minskades antalet lärartjänster vilket innebär att verksamheten idag är mycket sårbar med övervägande små deltidstjänster. I kulturskolans verksamhet är varje lärare en specialist i inom sitt ämne vilket innebär att om en tjänst tas bort försvinner även ämnet i sig.

Att öka volymen deltagare utan att tillföra mer lärarresurser slår negativt på de parametrar som brukarna upplever som hög kvalitet. Större grupper och

Bildningsförvaltningen

fler deltagare innebär även ett ökat behov av fler och större lokaler och ger därmed ökade hyreskostnader.

Verksamheten har arbetat aktivt med att minimera kostnaderna för lokalhyror genom att flytta undervisning från grundskolornas lokaler till Kultur- och fritidslokaler (Träffpunkten, Aulan, Demo, Biblioteken). Här kan framöver finnas möjligheter att tillsammans se över lokalanvändningen framöver för att maximera den totala nyttjandegraden. Att erbjuda kurser i skolornas lokaler är dock en viktig och många gånger avgörande faktor för vårdnadshavarna som därmed inte behöver skjutsa sina barn/ungdomar till fritidsaktiviteten.

Kostnaderna för verksamheten år 2023 budgeteras till 11,0 miljoner kronor att jämföra med utfall 2019 om 12,4 miljoner kronor med bibehållet antal elevplatser. Något som möjliggjorts genom att hela tiden arbeta aktivt med att utveckla verksamheten på ett effektivt sätt. Det går dock inte att ytterligare minska resurserna utan att riskera att rasera en av brukarna mycket uppskattad fritidsverksamhet som är både effektiv och välbehövd för Danderyds barn och ungdomars välmående och hälsa.

Under 2022 arbetade kulturskolan med att differentiera elevavgifterna så att de kurser som kräver mer resurser fick en något högre avgift än de som kräver mindre resurser. Detta innebar dock ingen ökning av de totala elevintäkterna. Att höja redan höga elevavgifter får en negativ effekt i form av färre elever och därmed lägre intäkter och begränsad verksamhet.

Personal

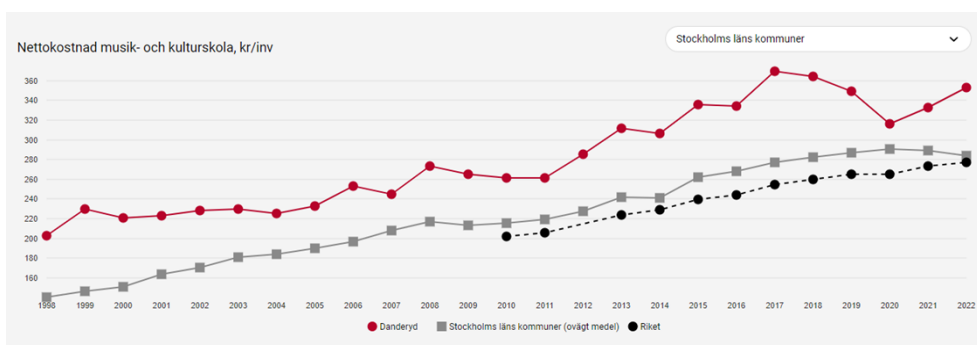
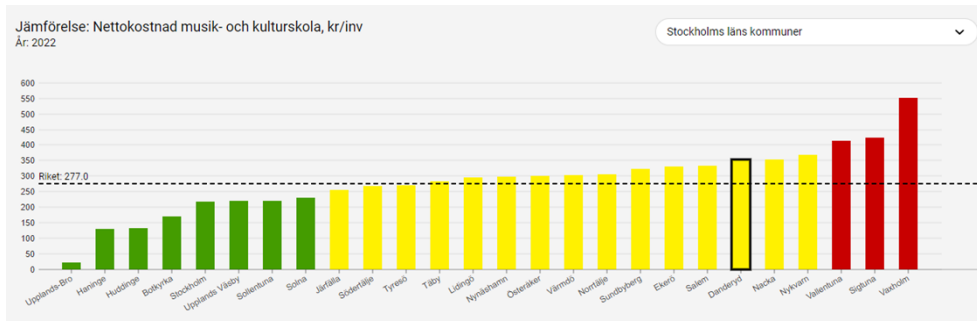
Nedan redovisas för åren 2020 till 2024 antal budgeterade årsarbetare inom kulturskolan. De variationer mellan åren som förekommer beror på anpassningar till ämnesefterfrågan och kursutbud.

Genomsnittligt antal budgeterade årsarbetare					
	2020	2021	2022	2023	2024
Pedagoger	13,91	13,31	13,68	13,53	13,53
Enhetschef	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Summa	14,91	14,31	14,68	14,53	14,53

Jämförande data resurser

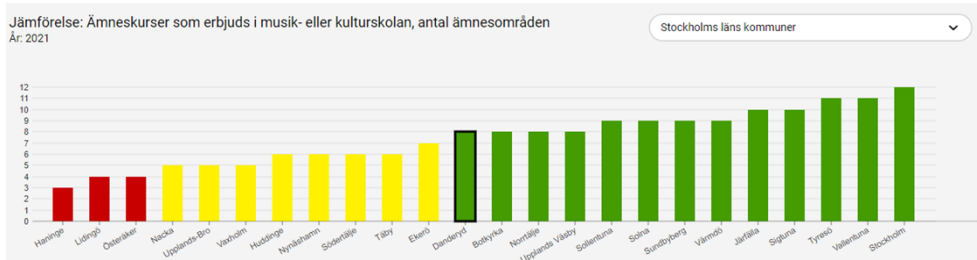
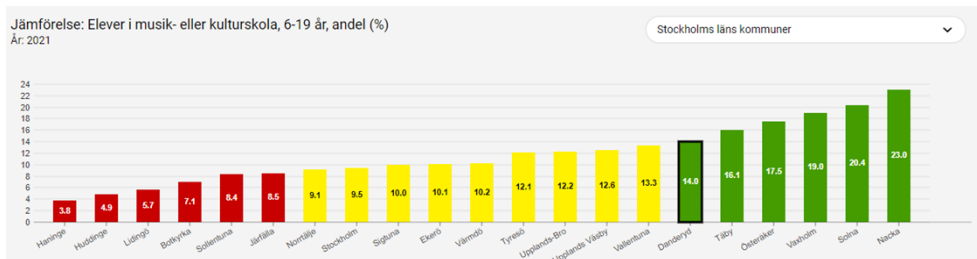
Den satsning som Danderyds kommun gör innebär en kostnad per invånare som ligger över snitt för riket samt högre än de flesta kommuner i Stockholms län. Nettokostnaden påverkas även av verksamhetens intäkter från elevavgifter. Att jämföra nettokostnaderna är dock svårt då kostnader som räknas in kan skilja stort mellan kommunerna.

Bildningsförvaltningen

Jämförande data volymer

Danderyd har en hög andel av barn- och ungdomar som deltar i kulturskolans verksamhet vilket även syns i antal deltagartillfällen. Eftersom Danderyds kommun inte har ett peng-/checksystem ingår inte de cirka 200 elever som deltar i de fristående musikskolornas undervisning. Om dessa medräknas skulle detta innebära en ökning från 14,0 till 16,7 procent av åldersgruppen 6 - 19 år. För att vara en relativt liten kulturskola har Danderyds kulturskola ett stort ämnesutbud.

Jämförande data kvalitet

För verksamheten saknas jämförande kvalitetsdata.

Bildningsförvaltningen

Kulturstöd

Effektivitet

Effektivitet innebär en hög grad av samverkan med kulturföreningar samt nämndens övriga verksamheter för att skapa ett rikt kulturutbud. Inom ramen för befintliga resurser ser inte förvaltningen att effektiviteten på ett betydande sätt kan ökas.

Uthyrning av aulan vid Danderyds gymnasium skulle kunna öka, men för att bedriva en mer aktiv uthyrning behövs ytterligare personalresurser.

Besparingar

På kort sikt kan bidrag till kulturföreningar och fristående musikskolor minska. En minskning om 10 procent innebär minskade kostnader om cirka 0,14 miljoner kronor. Det är även möjligt att höja samtliga hyror. Uthyrning av Danderyds gymnasiums aula samt Danderyds gården sker endast i begränsad omfattning och budgeteras för 2024 till 0,07 miljoner kronor. En ökning om 10 procent blir endast försumbar. Åtgärderna innebär att kommunen lägger ut kravet på effektiviseringar och besparingar på föreningslivet samt de fristående musikskolorna

Övriga kostnader som inte är låsta till avtal eller på annat sätt tvingande beräknas för 2024 till 0,5 miljoner kronor. En besparing här skulle minska programverksamheten och ytterligare försämra invånarnas omdöme.

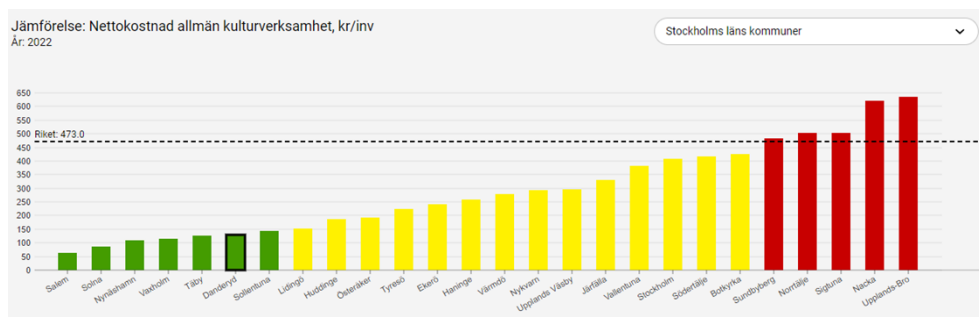
Personal

Nedan redovisas för åren 2020 till 2024 antal budgeterade årsarbetare inom kulturstöd.

Genomsnittligt antal budgeterade årsarbetare					
	2020	2021	2022	2023	2024
Summa	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50

Jämförande data resurser

Den satsning som Danderyds kommun gör innebär en kostnad per invånare som ligger under snitt för riket samt lägre i förhållande till kommunerna i Stockholms län.

Jämförande data volymer

Bildningsförvaltningen

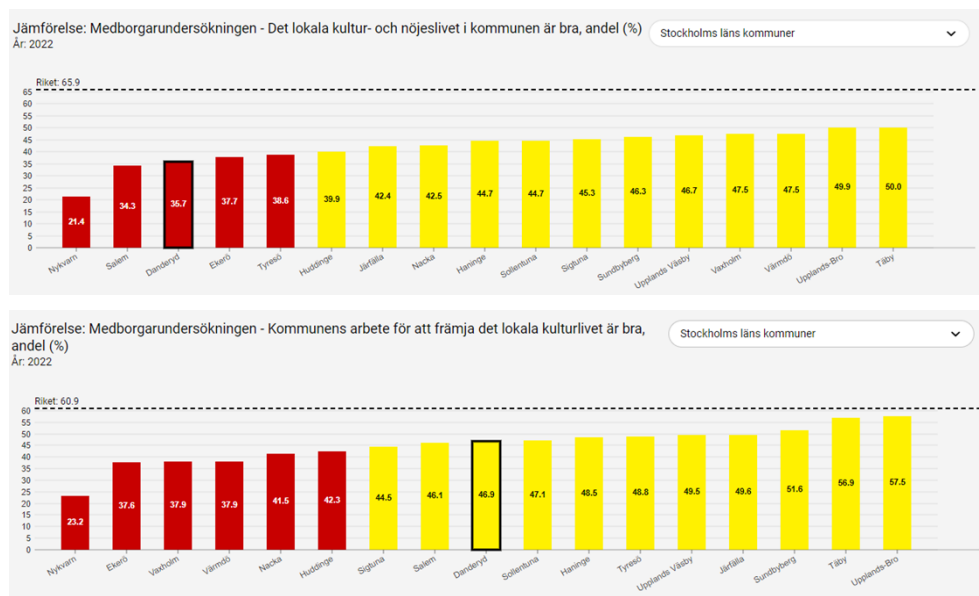
För verksamheten saknas jämförande volymdata.

Jämförande data kvalitet

Av de kommuner som genomfört Medborgarundersökningen får Danderyds kommun ett omdöme som ligger under snitt när det gäller det lokala nöjeslivet.

Gapet till övriga kommuner har ökat där utvecklingen i Danderyd går i negativ riktning. Orsakerna är inte kända men kan dels vara en följd av att Danderyd tillhör de 25 procent kommuner med lägst kostnad för kultur per invånare dels den svårighet det innebär för en liten kommun nära Stockholm att konkurrera med det högkvalitativa och rika kulturutbud som finansieras av regionen och Stockholms stad. Kulturutbudet i kommunen fokuserar på målgrupperna barn och unga samt äldre. De konserter och teaterföreläsningar som erbjuds förskolor, skolor samt äldreboenden kanske inte syns för den breda allmänheten som besvarar enkäten.

Invånarnas synpunkt på kommunens arbete med att främja det lokala kulturlivet får dock högre omdöme.

Träffpunkt

Effektivitet

Träffpunkten består av tre verksamheter. Seniorcentrum och Fritidsträffen samt Ungdomscentrum. Fritidsträffen och ungdomscentrum delar personal för att minska antalet personal som arbetar i verksamheten.

Ungdomsverksamheten har redan stängt kvällar och helger och det finns en väldigt liten verksamhetsbudget. Fritidsträffen är en intäktsberoende

Bildningsförvaltningen

inskriven fritidsverksamhet för elever över 12 år som omfattas av LSS och har rätt till korttidstillsyn.

Besparingar

Träffpunktens budget för övriga icke låsta kostnader uppgår till drygt 0,1 miljoner kronor och utgörs till lika delar av verksamhetsmedel för seniorverksamheten samt reparationer enligt gränslista med hyresvärd för de gemensamma lokalytorna. Lokalerna är slitna och i behov av renovering. Några besparingspotentialer finns inte.

På något längre sikt kan personalresurser minskas med 0,5 årsarbetare. Detta skulle betyda att seniorcentrum får minska sitt öppethållande från fem till tre dagar per vecka.

Personal

Nedan redovisas för åren 2020 till 2024 antal budgeterade årsarbetare inom träffpunktens seniorverksamhet. Budget 2020 inkluderade förslag om minskat antal årsarbetare som inte genomfördes.

Genomsnittligt antal budgeterade årsarbetare					
	2020	2021	2022	2023	2024
Summa	1,00	1,25	1,25	1,25	1,25

Jämförande data resurser, volymer, kvalitet

För verksamheten saknas jämförande data. Danderyds kommun får dock på övergripande nivå goda omdömen vad gäller bra utbud av ställen att träffas på för äldre. Träffpunktens seniorcentrum är ett sådant ställe.

